

Recenzja

Rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Góreckiej

pt. Opracowanie algorytmu zastosowania biostymulacyjnego promieniowania w leczeniu zaburzeń czynnościowych narządu żucia

Uzasadnienie wyboru tematu

Tematem przedstawionej do recenzji pracy było opracowanie algorytmu stosowania lasera biostymulacyjnego u pacjentów z zaburzeniami czynnościowymi narządu żucia, którym towarzyszy ból a które określamy mianem dysfunkcji bólowych. Przewlekły ból wpływa na jakość życia tych pacjentów. W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby pacjentów z dysfunkcjami ssz zarówno bólowymi jak i bez bólowymi. Leczenie dysfunkcji jest procesem złożonym i wymaga często leczenia wielospecjalistycznego w tym psychoterapii. Przyczyny dysfunkcji mogą wynikać zarówno z nieprawidłowo zrekonstruowanego uzębienia jak też być wynikiem obniżenia wysokości zwarcia na skutek starcia patologicznego lub utraty stref podparcia. Nie bez znaczenia są też czynniki stresogenne, które zmniejszają zdolności adaptacyjne organizmu.

Stres towarzyszył człowiekowi od zawsze. Stres definiowany jako zaburzenie wewnętrznej równowagi organizmu jest jednym z głównych źródeł nadmiernego napięcia i aktywności mięśniowej. Wzrost wymagań, jakie stawia współczesnemu człowiekowi byt oraz natłok informacji z otaczającego go świata powoduje zwiększenie czynników stresujących, z którymi nie zawsze radzi sobie organizm. W aktualnym piśmiennictwie coraz więcej uwagi przywiązuje się do wpływu czynników stresogennych na funkcjonowanie organizmu, w tym układu stomatognatycznego, co w efekcie powoduje wzmożone napięcie mięśni narządu żucia i ma decydujący wpływ na jakość życia. Według różnych autorów problem ten dotyczy od 50% do 80% dorosłej populacji krajów rozwiniętych.

Cały czas trwają poszukiwania skutecznych metod walki z bólem. Wśród metod stosowanych w leczeniu można wymienić różnego rodzaju szyny terapeutyczne ,korektę zwarcia w uzasadnionych przypadkach ,rekonstrukcję protetyczną uzębienia, stosowanie terapii manualnej czy kinezotajpingu. Leczenie wspomagające polega na wdrożeniu zabiegów fizjoterapeutycznych z wykorzystaniem leczniczego działania prądu, pola magnetycznego, fal ultradźwiękowych, ,krioterapii ,ciepła czy też promieniowania laserowego, W tym kontekście wybór tematu uważam za potrzebny i uzasadniony.

Ocena merytoryczna

Rozprawa doktorska jest wydrukiem komputerowym liczącym 100 stron ma układ typowy i podzielona jest na 6 rozdziałów. Ponad to zawiera wykaz skrótów 2 załączniki, piśmiennictwo, streszczenie w języku polskim i angielskim . W pracy umieszczono 21 tabel i 19 rycin. Piśmiennictwo aktualne, liczy 168 pozycji, w większości w j. angielskim.

Wstęp

We wstępie doktorantka wprowadza czytelnika w podstawowe wiadomości dotyczące objawów zaburzeń czynnościowych układu ruchowego narządu żucia. Sporo miejsca autorka poświęciła także omówieniu objawów towarzyszących zaburzeniom czynnościowym narządu żucia, trybowi postępowania leczniczego ,w tym leczenia z zastosowaniem szyn relaksacyjnych, terapii zwarciowej a także protetycznej rekonstrukcji uzębienia. Osobnym podrozdziałem wstępu jest wprowadzenie w podstawy mechanizmu działania promieniowania laserowego , wskazań i przeciwwskazań oraz trybu postępowania zabiegowego i bezpiecznej pracy z laserem.

Celem pracy było :

Opracowanie algorytmu zastosowania biostymulacyjnego promieniowania laserowego niskiej mocy w leczeniu objawowym pacjentów z bólową postacią

zaburzeń czynnościowych narządu żucia w oparciu o dwa przyjęte schematy biostymulacji.

Material stanowiło 100 pacjentów którzy zgłosili się do Pracowni Zaburzeń Czynnościowych Narządu Żucia Poradni Protetyki stomatologicznej UKS w Krakowie byli to pacjenci w przedziale wiekowym od 21 do 42 lat, w większości kobiety: 89 kobiet i 11 mężczyzn. Pacjentów podzielono na dwie grupy po 50 osób. W grupie pierwszej wykonano serię 12 zabiegów biostymulacji laserowej o mocy 32 J/ 5 minut. W grupie drugiej 16 zabiegów o mocy 20 J/4 minuty. Zabiegi wykonywano codziennie z wyłączeniem soboty i niedzieli. Jako kryterium kwalifikacji przyjęto obecność pełnych łuków zębowych, były to osoby zdrowe z rozpoznaną bólową postacią dysfunkcji. Kryterium wyłączenia były schorzenia ogólne lub uraz głowy uniemożliwiający kontynuację leczenia. Metodyka badań obejmowała badanie podmiotowe i przedmiotowe. Dane z badania ankietowego (załącznik nr. 2) poddano wnikliwej analizie.

W dalszym etapie Autorka przeprowadziła specjalistyczne badanie czynnościowe narządu żucia, wykonała także badania dodatkowe – rtg pantomograficzne oraz ocenę natężenia bólu w oparciu o skalę VAS i VNRS. Badanie przeprowadziła trzykrotnie: przed rozpoczęciem leczenia, po 5 zabiegach laseroterapii oraz 3 do 4 dni po ostatnim zabiegu. Zabiegi biostymulacji laserowej w obu grupach badanych przeprowadzono stosując laser Terapus 2 firmy Accuro.

Wyniki badań

Uzyskane wyniki badań Autorka poddała analizie statystycznej którą wykonano za pomocą pakietu Statistica 12. Badane parametry oceniła w odniesieniu do cech jakościowych oraz ilościowych. Wyniki przedstawiła w postaci opisowej oraz w formie 19 rycin i 21 tabel. W przeprowadzonych badaniach autorka wykazała, że obie grupy badane były porównywalne pod względem cech klinicznych oraz wieku pacjentów. Większość badanych stanowiły kobiety-90%. Autorka w swoich badaniach stwierdziła u 42% występowanie parafunkcji których liczebność była porównywalna dla obu grup. Przeprowadzone badania

wykazały, że różnica pomiędzy średnimi nasilenia dolegliwości bólowych w 2 i 3 badaniu różniła się w sposób istotny statystycznie w obu grupach badanych. W obu grupach badanych odnotowano redukcję nasilenia dolegliwości bólowych przy czym w grupie pierwszej o 4% a w grupie drugiej o 2%. Doktorantka po zakończeniu leczenia stwierdziła istotny statystycznie wzrost zakresu odwodzenia żuchwy w grupie pierwszej. Nie stwierdziła istotnych statystycznie różnic średnich wartości zakresu odwodzenia żuchwy przed leczeniem pomiędzy grupą pierwszą a drugą.

Dyskusja

W dyskusji Autorka analizuje wyniki swoich badań w odniesieniu do innych autorów w oparciu o załączone piśmiennictwo. Autorka udowodniła znajomość przedmiotu swoich badań. Badania są zgodne z innymi autorami i dowodzą że stosowanie lasera biostymulacyjnego może być zalecane jako skuteczna metoda wspomagająca w leczeniu bólowych dysfunkcji narządu żucia. Pracę kończą 3 wnioski, które w pełni odpowiadają na postawione w celach pracy pytania.

Z obowiązku recenzenta mam następujące uwagi:

Proponuję przeredagować wniosek 3 na bardziej ogólny, tak sformułowany jest wynikiem badania. Proponuję zmianę na: Stosowanie biostymulacji laserowej może być zalecane jako skuteczna metoda w leczeniu objawowym bólowej postaci zaburzeń czynnościowych narządu żucia. Zabrakło mi w dyzertacji odniesienia co do przyjmowanych leków o które doktorantka pytała w ankiecie. Czy pacjenci przyjmujący leki przeciwzapalne i przeciwbólowe byli wykluczeni z badania? Czy na czas badania leki odstawiono? Wydaje się, że w kryteriach wyłączenia z badania powinni się znaleźć pacjenci przyjmujący leki przeciwzapalne i przeciwbólowe. Pytanie 34 w ankiecie nie logiczne do tego co w założeniach głównych, że pacjenci posiadali pełne uzębienie. Str.24- tabela kryteria wyłączenia z badania. Autorka nie uniknęła drobnych błędów i tak: wyniki badań które są od str.34 prezentowane są w rozdziale głównym materiał i metoda, co znajduje swoje odzwierciedlenie w pasku głównym na stronach wyników

oraz w spisie treści/3.materiał i metody badań / Powinno być: wyniki badań 4.i dalej 4.1 ,4.2..... Na stronie 70 nie ilość pacjentów a liczba. Te drobne uwagi nie obniżają wartości rozprawy .Dyzertacja napisana bardzo ładnym językiem .Autorka wykazała się dużą znajomością przedmiotu swoich badań oraz zaangażowaniem w prowadzone badania. Uznaniem należy się doktorantce szczególnie za to, że nie będąc lekarzem podjęła się tego tematu i bardzo dobrze sprostала postawionemu zadaniu.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że oceniana rozprawa spełnia warunki stawiane pracom na stopień doktora nauk medycznych. Wnoszę, więc do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego o dopuszczeniu Pani mgr Małgorzaty Góreckiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Szczecin 29 06 2020r.

Z poważaniem

Prof. dr hab Bogumiła Frączak